

මුදල් ප්‍රතිපත්තිය, පොලී අනුපාතික, මුදල් සහ ණය

උද්ධමන පීඩන ඉහළ යෑම වැළැක්වීම සහ උද්ධමන අපේක්ෂා පාලනය කිරීමේ අරමුණින් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව 2022 වසරේදී මුදල් ප්‍රතිපත්තිය සැලකිය යුතු ලෙස දැඩි කළේය. ඛනිජ තෙල් සහ අනෙකුත් ගෝලීය වෙළඳ භාණ්ඩ මිල ගණන් ඉහළ යෑම, දේශීය පරිපාලිත මිල ගණන් වෙනස් කිරීම්, දේශීය සැපයුම් අංශයේ බාධා, එ.ජ. ඩොලරයට සාපේක්ෂව ශ්‍රී ලංකා රුපියල සැලකිය යුතු ලෙස අවප්‍රමාණය වීම සහ මහ බැංකුව විසින් සිදු කළ ඉහළ රාජ්‍ය මූල්‍යනය මෙන්ම පැවති ලිහිල් මුදල් ප්‍රතිපත්තියේ පසු බලපෑම් උද්ධමනය වේගවත් කිරීමට සහ උද්ධමන පීඩන ඉහළ යෑමට හේතු වූ අතර ඒ හේතුවෙන් 2022 වසර තුළ මුදල් ප්‍රතිපත්තිය තවදුරටත් දැඩි කිරීමට සිදු විය. දේශීය මුදල් වෙළඳපොළෙහි පැවති ඉහළ ද්‍රවශීලතා හිඟය සහ දැඩි මුදල් ප්‍රතිපත්තිය වේගයෙන් වෙළඳපොළ වෙත සම්ප්‍රේෂණය වීම පිළිබිඹු කරමින්, වෙළඳපොළ පොලී අනුපාතික සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ ගියේය. මුදල් සහ ණය ප්‍රසාරණය මෑතකදී සැලකිය යුතු ලෙස මන්දගාමී වීමක් පෙන්නුම් කළ අතර, ඒ අතරින් පෞද්ගලික අංශය වෙත ලබා දුන් ණය ප්‍රමාණය 2022 ජූනි මාසයේ සිට මාසිකව සැලකිය යුතු ලෙස සංකෝචනය වීමක් වාර්තා කළේය. දැඩි මුදල් තත්ත්වය මධ්‍යයේ පෞද්ගලික අංශය වෙත ලබා දෙන ණයෙහි එවැනි සංකෝචනය වීමක් වසරේ ඉතිරි කාලය තුළදී ද අඛණ්ඩව සිදුවනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. කෙසේ වෙතත්, රාජ්‍ය මූල්‍ය කාර්යසාධනය දුර්වල වීම හේතුවෙන් රාජ්‍ය මූල්‍යන විශාල ලෙස දේශීය මූල්‍ය වෙතින් සපුරා ගැනීමට අවශ්‍ය වූ අතර, වෙළඳපොළ අවිනිශ්චිතතා මධ්‍යයේ රජයේ සුරැකුම්පත් සඳහා වන කැමැත්ත අඩු වීමේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස රජයේ සුරැකුම්පත් මත එලදා අනුපාතික සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ ගියේය. මේ අතර, මුදල් ප්‍රතිපත්තිය සැලකිය යුතු ලෙස දැඩි කිරීම මෙන්ම යෝජිත බදු සංශෝධන හේතුවෙන් වැය කළ හැකි ආදායම කෙරෙහි වන බලපෑම සහ අත්‍යවශ්‍ය නොවන ආනයන සීමා කිරීම ඇතුළු අනෙකුත් ක්‍රියාමාර්ග මගින් අහිතකර උද්ධමන අපේක්ෂා මැඩපවත්වමින් උද්ධමන පීඩන පාලනය කරනු ඇත. එමගින් 2023 වසරේ ආරම්භයේ සිට මතුපිට උද්ධමනය අපේක්ෂිත පරිදි අඛණ්ඩව පහළ යෑමේ ක්‍රියාවලිය අනුගමනය කිරීමට හැකි වනු ඇති අතර නුදුරු කාලීනව සිට මැදි කාලීනව උද්ධමනය ඉලක්කගත පරාසය තුළ ස්ථායී වනු ඇත.

7.1 ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරය

ඉහළ යන උද්ධමන පීඩන, ආර්ථිකයේ යටිතල ව්‍යුහයේ වර්ධනය වීම සහ උද්ධමන අපේක්ෂා ඉහළ යෑමට ඇති හැකියාව සැලකිල්ලට ගනිමින් මහ බැංකුව 2022 වසරේදී පෙර නොවූ අන්දමින් මුදල් හා ද්‍රවශීලතා තත්ත්ව දැඩි කළේය. ඒ අනුව, මුදල් ප්‍රතිපත්තිය දැඩි කිරීම ආරම්භ වූ 2021 අගෝස්තු මාසයේ සිට මහ බැංකුවේ ප්‍රධාන ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික, එනම් නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම් අනුපාතිකය සහ නිත්‍ය ණය පහසුකම් අනුපාතිකය ප්‍රතිශතාංක 10කින් ඉහළ නැංවූ අතර, එම ඉහළ නැංවීමෙන් වැඩි ප්‍රමාණයක් 2022 අප්‍රේල් මාසයේදී සිදු කළේය. ආර්ථිකය තුළ ඉල්ලුම හේතුවෙන් ඇති වූ උද්ධමන පීඩන ඉහළ යෑම පාලනය කිරීමට සහ අහිතකර උද්ධමන අපේක්ෂා ඇති වීම වැළැක්වීමේ අරමුණින් මෙන්ම විනිමය අනුපාතිකය ස්ථාවර කිරීමට අවශ්‍ය සහාය සැපයීමට සහ වෙළඳපොළ පොලී අනුපාතික ව්‍යුහයේ නිරීක්ෂණය වූ විෂමතා නිවැරදි කිරීමට 2022 අප්‍රේල් මාසයේදී ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික ප්‍රතිශතාංක 7කින් ඉහළ නංවන ලදී. ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතිකවල එවැනි සැලකිය යුතු ප්‍රමාණයක ගැලපීම්, 2021 සැප්තැම්බර් සිට බලපැවැත්වෙන පරිදි ව්‍යවස්ථාපිත සංචිත අනුපාතය ප්‍රතිශතාංක 2කින් ඉහළ නැංවීමට අමතරව සිදු කළ වෙනස්කම් විය. තවද, රජයේ විදේශ විනිමය ණය සේවාකරණය සහ අත්‍යවශ්‍ය ආනයන මූල්‍යනය කිරීම සඳහා අවශ්‍ය විදේශ විනිමය මහ බැංකුව විසින් ලබා දීම හේතුවෙන් දේශීය මුදල් වෙළඳපොළෙහි රුපියල් ද්‍රවශීලතාව අඩු වීම

මුදල් ප්‍රතිපත්තිය දැඩි කිරීම ආරම්භ කළ 2021 අගෝස්තු මාසයේ සිට වෙළඳපොළ පොලී අනුපාතික ඉහළ යෑම ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතිකවල ඉහළ යෑමට වඩා වැඩි විය. ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ යෑම මෙන්ම රජයේ ණය ගැනීමේ අවශ්‍යතාව වැඩි වීම සහ වෙළඳපොළ තත්ත්වයන්හි අවිනිශ්චිතතා ඉහළ යෑමත් සමග 2022 වසරේදී රජයේ සුරැකුම්පත් මත ඵලදා අනුපාතික ද සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ ගියේය. දැඩි මුදල් තත්ත්ව හේතුවෙන් බැංකු පද්ධතිය මගින් පෞද්ගලික අංශය වෙත ලබා දෙන ණය ප්‍රමාණය අඩු වීම ආරම්භ වූ අතර, 2022 ජූනි මාසයේ සිට අඛණ්ඩව සමස්ත ණය ශේෂයෙහි සැලකිය යුතු සංකෝචනය වීමක් නිරීක්ෂණය විය. කෙසේ වෙතත්, 2022 අගෝස්තු මාසයෙන් අවසන් වන මාස අට තුළදී රජය සතු වාණිජ ව්‍යාපාර බැංකු පද්ධතිය වෙතින් ලබා ගත් ණය ඉහළ ගිය අතර, මහ බැංකුව විසින් රජය වෙත සපයන ලද ශුද්ධ ණය ඉහළ යෑම මුළුමනින්ම හේතු වෙමින් බැංකු පද්ධතිය විසින් රජය වෙත සපයන ලද ශුද්ධ ණය ප්‍රමාණය ද මෙම කාලය තුළදී සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ ගියේය. මහ බැංකුව මගින් ලබා දුන් එවැනි මූල්‍යන රජයේ මුදල් ප්‍රවාහ කටයුතු මත ඇති වූ පීඩනය යම් ප්‍රමාණයකට ලිහිල් කිරීමට උපකාරී වූ අතර, එමගින් රාජ්‍ය ආදායම පහළ යෑම මධ්‍යයේ පුනරාවර්තන වියදම් ඇතුළු ණය ගෙවීම් පිළිබඳ වගකීම් පියවීමට රජයට හැකි විය. කෙසේ වෙතත්, අපේක්ෂිත ආදායම් මත පදනම් වූ රාජ්‍ය මූල්‍ය ඒකාග්‍රතා වැඩසටහන මෙන්ම රාජ්‍ය වියදම් අඩු කිරීම මගින් ඉදිරි කාලයේදී මහ බැංකුව මගින් රජය වෙත මූල්‍යන ලබා දීමේ අවශ්‍යතාව අඩු වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. මෙමගින් ඉල්ලුම් පීඩන තවදුරටත් ඇති වීම වැළැක්වීම අපේක්ෂා කෙරෙන අතර, එමගින් අපේක්ෂිත උද්ධමනය පහළ යෑමේ ක්‍රියාවලියට සහ මැදි කාලීනව මිල සහ ආර්ථික ස්ථාවරතාව යථා තත්ත්වයට පත් කිරීමට සහාය වනු ඇත.

උද්ධමන අපේක්ෂා පාලනය කරමින් මිල ස්ථායීතාවය යථා තත්ත්වයට පත් කිරීම සඳහා වන සිය කැපවීම පිළිබිඹු කරමින් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව 2022 වසරේදී මුදල් තත්ත්ව සැලකිය යුතු ලෙස දැඩි කළේය...

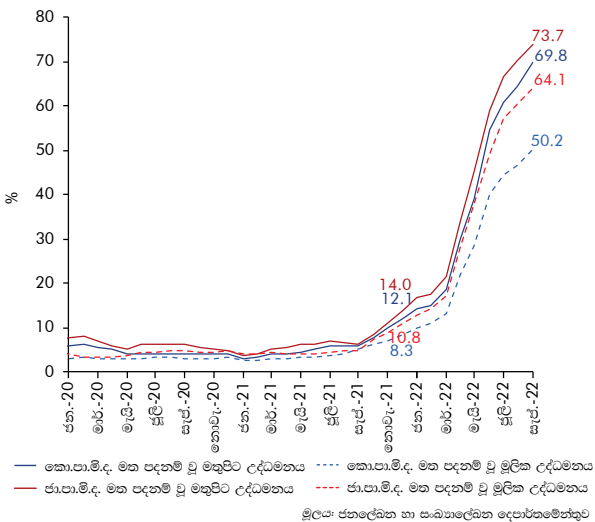
ප්‍රධාන වශයෙන් පිළිබිඹු කරමින්, දේශීය මුදල් වෙළඳපොළ තුළ විශාල ද්‍රවශීලතා හිඟයක් අඛණ්ඩව පැවතිණි. කෙසේ වෙතත්, 2022 අප්‍රේල් මාසයේදී දේශීය මුදල් වෙළඳපොළ රුපියල් ද්‍රවශීලතා හිඟය උපරිමයකට ළඟා වූ අතර, ඉන්පසුව රජයේ මුදල් ප්‍රවාහ අවශ්‍යතාවලට සහාය වීම සඳහා මහ බැංකුව විසින් භාණ්ඩාගාර බිල්පත් ප්‍රාථමික වෙළඳපොළ වෙතින් මිලදී ගැනීම සහ තැන්පතු පොලී අනුපාතික ඉහළ යෑමේ බලපෑම හේතුවෙන් බැංකු පද්ධතිය වෙත මුදල් නැවත ලැබීමේ බලපෑම ප්‍රධාන වශයෙන් පිළිබිඹු කරමින් ද්‍රවශීලතා හිඟයෙහි සුළු පහළ යෑමක් වාර්තා විය. මුදල් ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ග වෙළඳපොළ වෙත සම්ප්‍රේෂණය වීම වේගවත් වීම මෙන්ම දැඩි ද්‍රවශීලතා තත්ත්වයන්ගේ ඒකාබද්ධ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස, වෙළඳපොළ පොලී අනුපාතික සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ ගියේය. මහ බැංකුව සිය

2021 වසර අවසානයේ සිට දක්නට ලැබූ උද්ධමනය ඉහළ යෑම 2022 වසරේදීත් ඉතිහාසයේ මෙතෙක් වාර්තා වූ ඉහළම උද්ධමන අගය වාර්තා කරමින් සැලකිය යුතු වේගයකින් අඛණ්ඩව ඉහළ ගියේය. දේශීය හා ගෝලීය වශයෙන් ඇති වූ

දේශීය හා ගෝලීය වශයෙන් ඇති වූ සැලකිය යුතු සැපයුම් අංශයේ බාධා, පරිපාලන මිල ගණන් වෙනස්කිරීම්, ශ්‍රී ලංකා රුපියල සැලකිය යුතු ලෙස අවප්‍රමාණය වීම සහ ඉල්ලුම් පීඩන ඇති වීම හේතුවෙන් 2022 වසරේදී උද්ධමනය ඉහළ ගියේය...

සැලකිය යුතු සැපයුම් අංශයේ බාධා, පරිපාලන මිල ගණන් වෙනස්කිරීම්, එ.ජ. ඩොලරයට සාපේක්ෂව ශ්‍රී ලංකා රුපියල සැලකිය යුතු ලෙස අවප්‍රමාණය වීම සහ මුදල් ලිහිල්කරණයේ

7.1 රූප සටහන
මතුපිට සහ මූලික උද්ධමනයේ හැසිරීම (වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය)

පසු බලපෑම හා සම්බන්ධ ආර්ථිකයේ සමස්ත ඉල්ලුම් පීඩන යන සාධක මෑතකාලීනව උද්ධමන ඉහළ යෑමට හේතු විය. ඒ අනුව, 2022 සැප්තැම්බර් මාසයේදී කොළඹ පාරිභෝගික මිල දර්ශකය (කො.පා.මි.ද., 2013=100) මත පදනම් වූ වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය උද්ධමනය 69.8%ක් ලෙස වාර්තා විය. ඒ හා සමාන ප්‍රවණතාවක් පෙන්නුම් කරමින්, දිවයින පුරා මිල විචලනයන් පිළිබිඹු කරනු ලබන ජාතික පාරිභෝගික මිල දර්ශකය (ජා.පා.මි.ද., 2013=100) මත පදනම් වූ වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය මතුපිට උද්ධමනය ද 2022 සැප්තැම්බර් මාසයේදී 73.7%ක් ලෙස වාර්තා විය. පාරිභෝගික භාණ්ඩ පැසෙහි සාපේක්ෂ වශයෙන් වැඩි බරක් පවතින ආහාර කාණ්ඩයේ උද්ධමනය සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ ගියේය. මේ අතර, දේශීය වශයෙන් ඉන්ධන හා ගෑස් මිල ගණන් අවස්ථා කිහිපයකදී ඉහළ දැමීම මෙන්ම එමගින් අනෙකුත් අංශ සඳහා ඇති කළ බලපෑමත් සමග බලශක්ති සහ ප්‍රවාහන අංශයේ දායකත්වය ප්‍රධාන වශයෙන් පිළිබිඹු කරමින් ආහාර නොවන උද්ධමනය ද ඉහළ ගියේය. තවද, ගෝලීය වෙළඳ භාණ්ඩ මිල ගණන් ඉහළ යෑම සහ 2022 මාර්තු-මැයි අතර කාලය තුළ සැලකිය යුතු ලෙස ශ්‍රී ලංකා රුපියල අවප්‍රමාණය වීම ආනයනික උද්ධමනය ඉහළ යෑම සඳහා හේතු විය. පසුගිය කාලය තුළ මිල ගණන් ඉහළ යෑම සඳහා සැපයුම් අංශයේ ප්‍රවණතා වැඩි වශයෙන් හේතු වූ අතර, මූලික උද්ධමනය ඉහළ යෑම මගින් බොහෝ දුරට ආර්ථිකය තුළ ඉල්ලුමෙන් ඇති වූ උද්ධමනකාරී පීඩනවල මූලිකාංග පිළිබිඹු කරයි. ආර්ථිකයේ උද්ධමන හැසිරීමට අනුකූලව, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ උද්ධමන අපේක්ෂා පිළිබඳ සමීක්ෂණයට අනුව, ආයතනික සහ කුටුම්භ යන දෙඅංශයේම උද්ධමන අපේක්ෂා 2022 වසර තුළදී ඉහළ ගියේය. කෙසේ වෙතත්, ආයතනික අංශයේ නවතම උද්ධමන අපේක්ෂා මගින් ඉදිරි මාස 12 තුළ උද්ධමනය සැලකිය යුතු අඩු වීමක් පෙන්නුම් කරනු ලැබේ. ආහාර සහ අනෙකුත් වෙළඳ භාණ්ඩ මිල ගණන්වල අපේක්ෂිත ගෝලීය ප්‍රවණතා සහ දේශීය සැපයුම් තත්ත්ව යථා තත්ත්වයට පත් වීමත් සමග දේශීය මිල

ගණන්හි අපේක්ෂිත පහළ යෑම්, දැඩි මුදල් හා රාජ්‍ය මූල්‍ය තත්ත්ව හේතුවෙන් සමස්ත ඉල්ලුම් පීඩන අඩු වීම සහ හිතකර සංඛ්‍යාතමය පදනම් බලපෑම හේතුවෙන් මතුපිට උද්ධමනය ඉදිරි කාලය තුළදී අඩු වනු ඇතැයි පුරෝකථනය කෙරේ.

අපේක්ෂිත උද්ධමනය පහළ යෑමේ ක්‍රියාවලිය වේගවත් කිරීම සඳහා උද්ධමන අපේක්ෂා පාලනය කිරීම අත්‍යවශ්‍ය අංගයකි. මේ සඳහා, නමාශීලී උද්ධමන ඉලක්කකරණ රාමුව යටතේ මුදල් ප්‍රතිපත්තිය ක්‍රියාත්මක කරන අතරතුර, මහ බැංකුව වත්මන් ආර්ථික තත්ත්වයන් සහ එහි ඉදිරි දැක්ම පිළිබඳ එලදායී හා විනිවිදභාවයෙන් යුතු සන්නිවේදන ක්‍රියාවලියක් හරහා මහජනතාව සමග අඛණ්ඩව සම්බන්ධ වෙමින් අපේක්ෂිත ආර්ථික ප්‍රවණතා පිළිබඳ නවතම තොරතුරු ලබා දුන් අතර එමගින් අවිනිශ්චිතතා මඟහරවා ගැනීමට සහ අපේක්ෂිත පරිදි ආර්ථිකය යථා තත්ත්වයට පත් කිරීම සඳහා පාර්ශ්වකරුවන්ගේ සහාය ලබා ගැනීමට හැකි වනු ඇත.

7.2 මුදල් වෙළඳපොළ ද්‍රවශීලතාව සහ පොලී අනුපාතිකවල හැසිරීම

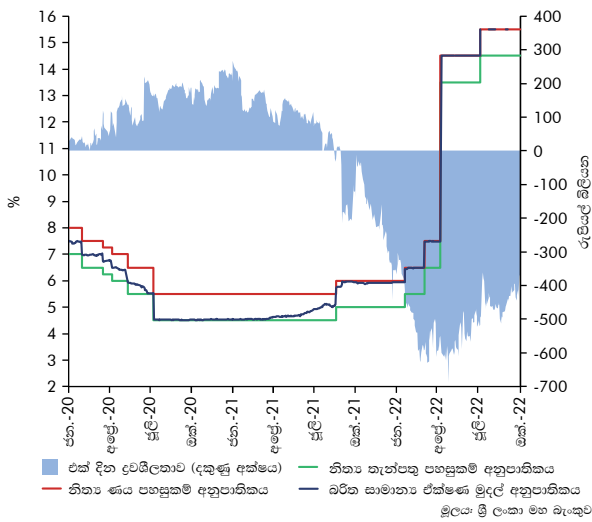
දැඩි මුදල් ප්‍රතිපත්තියක් අනුගමනය කිරීම මධ්‍යයේ දේශීය මුදල් වෙළඳපොළ ද්‍රවශීලතාව විශාල හිඟ මට්ටමක අඛණ්ඩව පවතින අතර, ඒ හේතුවෙන් 2022 වසරේ මේ දක්වා කාලය තුළදී බර්ත සාමාන්‍ය ඒක්ෂණ මුදල් අනුපාතිකය ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික කොරිඩෝවේ ඉහළ සීමාවේ පවතියි. ශුද්ධ පදනමින්, රජයේ විදේශීය ණය ආපසු ගෙවීම්, මහජනතාව විසින් ව්‍යවහාර මුදල් බැංකු පද්ධතියෙන් ආපසු ගැනීම්, අත්‍යවශ්‍ය ආනයනය සඳහා විදේශ විනිමය ලබා දීමට මහ බැංකුව විසින් විදේශ විනිමය විකිණීම්, මහ බැංකුව විසින් විකුණුම්-ගැණුම් විදේශ විනිමය හුවමාරු ගිවිසුම් (ශුද්ධ වශයෙන් කල් පිරෙන ණය) වෙත එළඹීම සහ මහ බැංකුව විසින් භාණ්ඩාගාර බිල්පත් ස්ථාවර පදනම මත විකිණීම හේතුවෙන් දේශීය මුදල් වෙළඳපොළෙහි ද්‍රවශීලතාව අඩු විය. මේ අතර, වෙළඳපොළ ද්‍රවශීලතාව අසමමිතිකව ව්‍යාප්තව පවතින අතර, රජය විසින්

මහ බැංකුව මගින් සිදු කළ විදේශ විනිමය සම්බන්ධ මැදිහත්වීම් මූලික වශයෙන් හේතු කොටගෙන දේශීය මුදල් වෙළඳපොළෙහි රුපියල් ද්‍රවශීලතාව විශාල හිඟ මට්ටමක පැවතුණි...

ණය ලබා ගැනීම වැඩි වීම හේතුවෙන් ඇතැම් දේශීය බැංකු සැලකිය යුතු ද්‍රවශීලතා හිඟයක් වාර්තා කළේය. ඒ අනුව, ඇතැම් බැංකුවල ද්‍රවශීලතා හිඟය අවම කිරීමේ අරමුණින් ද්‍රවශීලතාව සැපයීම සඳහා මහ බැංකුව විසින් දිගුකාලීන

7.2 රූප සටහන

ප්‍රධාන ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික, බර්ත සාමාන්‍ය ඒකකය මුදල් අනුපාතිකය සහ මුදල් වෙළඳපොළෙහි එක් දින ද්‍රවශීලතාව

ප්‍රතිවිකුණුම් වෙන්දේසි අවශ්‍යතා අනුව පවත්වන ලදී. කෙසේ වෙතත්, ප්‍රධාන වශයෙන්, මහ බැංකුව විසින් රජයේ සුරැකුම්පත් ප්‍රාථමික වෙළඳපොළ වෙතින් මිලදී ගැනීම, බැංකු පද්ධතිය වෙත ව්‍යවහාර මුදල් තැන්පතු ඉහළ යෑම සහ මහ බැංකුව විසින් ගැණුම්-විකුණුම් විදේශ විනිමය හුවමාරු ගිවිසුම් (ශුද්ධ වශයෙන් කල් පිරෙන ණය) වෙත ඵලභීම හේතුවෙන් 2022 අප්‍රේල් මස අවසානයේ සිට දේශීය මුදල් වෙළඳපොළ ද්‍රවශීලතා හිඟයේ ක්‍රමානුකූල පහළ යෑමක් දක්නට ලැබුණි. කෙසේ වෙතත්, 2022 ඔක්තෝබර් මස අවසානය වන විට මුදල් වෙළඳපොළ ද්‍රවශීලතාව සාපේක්ෂ වශයෙන් ඉහළ හිඟ මට්ටමක අඛණ්ඩව පවතී. ද්‍රවශීලතා හිඟ තත්ත්වයන්ට ප්‍රතිචාර වශයෙන්, ප්‍රතිමිලදී ගැනීමේ වෙළඳපොළ ගනුදෙනුවල බර්ත සාමාන්‍ය ඵලදා අනුපාතික 2022 ඔක්තෝබර් මස අවසානය වන විට 15.50%ක් ලෙස වාර්තා වූ අතර එය බර්ත සාමාන්‍ය ඒකකය මුදල් අනුපාතිකයෙහි හැසිරීම් හා සමාන හැසිරීමක් අනුගමනය කළේය. මේ අතර, අතිරික්ත ද්‍රවශීලතාවයක් සහිත ඇතැම් බැංකුවල අවදානම් කළමනාකරණ ක්‍රියාමාර්ගවල බලපෑම සහ

බොහෝ වෙළඳපොළ සහභාගිවන්නන් අතර අතිරික්ත මුදල් නොමැතිකම පිළිබිඹු කරමින් 2022 ජූලි-ඔක්තෝබර් කාලය තුළ අන්තර් බැංකු ඒකකය මුදල් වෙළඳපොළෙහි ක්‍රියාකාරකම් බොහෝ දුරට අඩු විය.

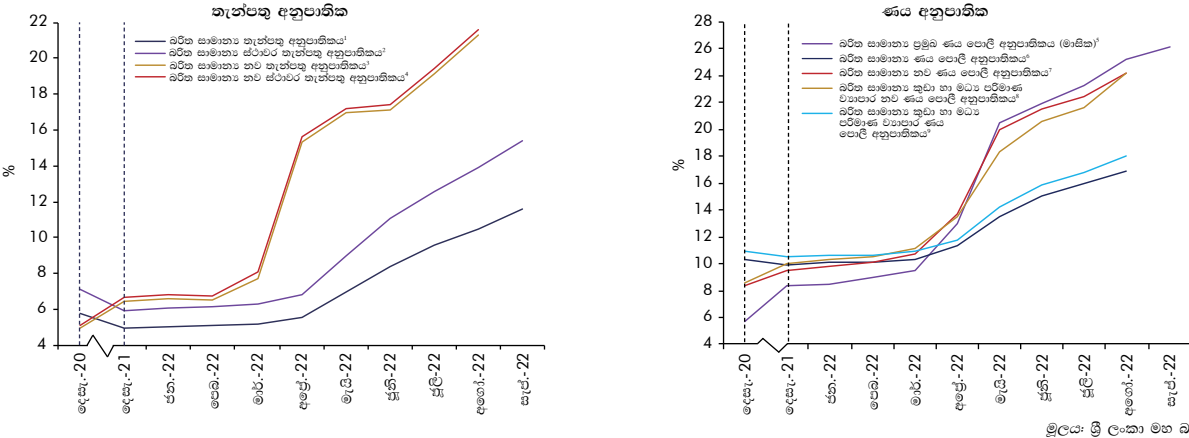
වෙළඳපොළ තැන්පතු සහ ණය පොලී අනුපාතික සැලකිය යුතු ලෙස අඛණ්ඩව ඉහළ ගිය අතර, දැඩි මුදල් සහ ද්‍රවශීලතා තත්ත්වයන්ට ප්‍රතිචාර වශයෙන් 2022 වසරේ මේ දක්වා කාලය තුළදී ඇතැම් පොලී අනුපාතික ඉතිහාසයේ මෙතෙක් වාර්තා වූ ඉහළම අගයන් වාර්තා කළේය. සැලකිය යුතු ලෙස මුදල් ප්‍රතිපත්තිය දැඩි කිරීම, දේශීය මුදල් වෙළඳපොළ තුළ විශාල සහ අඛණ්ඩව පවතින ද්‍රවශීලතා හිඟය සහ රජයේ සුරැකුම්පත් මත ඵලදා අනුපාතික අසමානුපාතික ලෙස වැඩිවීම හේතුවෙන් වෙළඳපොළ පොලී අනුපාතික විශාල ලෙස ඉහළ ගියේය. තවද, මුදල් වෙළඳපොළ තුළ පවතින විශාල ද්‍රවශීලතා හිඟ තත්ත්ව

මුදල් ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ග වෙළඳපොළ වෙත වේගයෙන් සම්ප්‍රේෂණය වීම සහ දැඩි ද්‍රවශීලතා තත්ත්ව පිළිබිඹු කරමින් වෙළඳපොළ පොලී අනුපාතික සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ ගිය අතර ඇතැම් පොලී අනුපාතික ඉතිහාසයේ මෙතෙක් වාර්තා වූ ඉහළම මට්ටම් වාර්තා කළේය...

මධ්‍යයේ, බලපත්‍රලාභී බැංකු, විශේෂයෙන්ම කෙටි කාලසීමාවක් සඳහා ඉහළ පොලී අනුපාතික යටතේ තැන්පතු රැස් කිරීම අඛණ්ඩව සිදු කරනු ලබයි. ඒ අනුව, තැන්පතු පොලී අනුපාතික, විශේෂයෙන්ම නව තැන්පතු පොලී අනුපාතික, 2021 අගෝස්තු මාසයේදී මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරය දැඩි කිරීමෙන් අනතුරුව සාපේක්ෂ වශයෙන් අඩු වේගයකින් ඉහළ ගියද, 2022 වසරේදී ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික ප්‍රතිශතයක 9.5කින් වැඩිවීමට සාපේක්ෂව 2022 වසරේ මේ දක්වා කාලය තුළදී ප්‍රතිශතයක

7.3 රූප සටහන

තෝරාගත් වෙළඳපොළ පොලී අනුපාතිකවල හැසිරීම

15කින් පමණ සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ ගියේය. බලපත්‍රලාභී බැංකු විසින් පිරිනමන ලද තරගකාරී සහ ඉහළ තැන්පතු පොලී අනුපාතික හේතුවෙන් සංසරණයේ පවතින ව්‍යවහාර මුදල් බැංකු පද්ධතිය වෙත නැවත ලැබීමක් ද මෑතකදී නිරීක්ෂණය වූ අතර, එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස සමස්ත තැන්පතු තොගය ඉහළ ගියේය. බලපත්‍රලාභී බැංකුවල තෝරාගත් ණය උපකරණ මත පනවා තිබූ උපරිම පොලී අනුපාතික සීමා ඉවත් කිරීමත් සමග අනෙකුත් වෙළඳපොළ පොලී අනුපාතික හා සමාන හැසිරීමක් අනුගමනය කරමින් එවැනි ණය උපකරණ සඳහා අදාළ පොලී අනුපාතික 2022 වසරේ මේ දක්වා කාලය තුළදී සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ ගියේය. ඒ අනුව, බරින සාමාන්‍ය නව ණය පොලී අනුපාතිකය 2021 වසරේ අවසානයට සාපේක්ෂව 2022 වසරේ මේ දක්වා කාලය තුළදී ප්‍රතිශතයක 15කින් පමණ ඉහළ ගිය අතර, සමාන කල් පිරිමේ කාල සීමාවක් සහිත අනෙකුත් ණය අනුපාතිකවලට සාපේක්ෂව සාමාන්‍යයෙන් පහළ මට්ටමක පවතින ප්‍රමුඛ ගනුදෙනුකරුවන් සඳහා අදාළ ණය අනුපාතිකය වන බරින සාමාන්‍ය ප්‍රමුඛ ණය පොලී අනුපාතිකය 2021 වසරට සාපේක්ෂව 2022 වසරේ මේ දක්වා කාලය තුළදී ප්‍රතිශතයක 18කින් පමණ ඉහළ ගියේය. සමස්ත පොලී අනුපාතික ව්‍යුහයේ ගැලපීම් හා සමාන ප්‍රවණතාවක් අනුගමනය කරමින් ක්ෂුද්‍ර, කුඩා හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යාපාර සඳහා වූ ණය පොලී අනුපාතික ද ඉහළ ගියේය. කෙසේ වෙතත්, ඉහළ මට්ටමක පවතින උද්ධමනය හේතුවෙන් සියලුම වෙළඳපොළ පොලී අනුපාතික සාණ මූර්ත ප්‍රතිලාභ ලබා දෙයි.

ප්‍රධාන ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ නැංවීම මෙන්ම රාජ්‍ය ආදායම පහළ යෑම හේතුවෙන් රජයේ ණය ගැනීමේ අවශ්‍යතාවය ඉහළ යෑම, ප්‍රමාණවත් විදේශීය මූල්‍යන සපයා ගැනීමට නොහැකි වීම සහ වෙළඳපොළ තත්ත්වයන්හි අවිනිශ්චිතතා ඉහළ යෑමත් සමග රජයේ සුරැකුම්පත් මත ඵලදා අනුපාතිකවල විශාල ඉහළ යෑමක් දක්නට

රජයේ ණය ගැනීම් ඉහළ යෑම සහ ණය ප්‍රතිව්‍යුහගත කිරීම පිළිබඳ සාකච්ඡා මධ්‍යයේ වෙළඳපොළ අපේක්ෂාවන්හි අවිනිශ්චිතතා ඉහළ යෑමත් සමග අනෙකුත් පොලී අනුපාතිකවල ගැලපීම්වලට සමානුපාතික නොවන ලෙස රජයේ සුරැකුම්පත් මත ඵලදා අනුපාතික ඉහළ ගියේය...

ලැබුණි. අවිනිශ්චිතතා මෙන්ම රජයේ විශාල ණය ගැනීමේ අවශ්‍යතාව සහ ණය ප්‍රතිව්‍යුහගත කිරීම පිළිබඳ සාකච්ඡා හේතුවෙන් වෙළඳපොළ සහභාගිවන්නන් විසින් රජයේ සුරැකුම්පත් සඳහා ඉහළ ප්‍රතිලාභ අඛණ්ඩව ඉල්ලුම් කරන ලදී. එහි ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන්, ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික වැඩිවීමට

සාපේක්ෂව රජයේ සුරැකුම්පත් මත ඵලදා අනුපාතික විශාල ඉහළ මට්ටම් දක්වා වැඩි විය. සමස්තයක් වශයෙන්, 2021 වසර අවසානයේ පැවති ඵලදා අනුපාතිකවලට සාපේක්ෂව, 2022 ඔක්තෝබර් මස අවසානය වන විට සියලු කල්පිරීම්වල ප්‍රාථමික වෙළඳපොළ භාණ්ඩාගාර බිල්පත් මත ඵලදා අනුපාතික ප්‍රතිශතයක 22 සිට 25කින් පමණ ඉහළ ගියේය. ඒ හා සමාන ප්‍රවණතාවක් අනුගමනය කරමින්, භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර මත ඵලදා අනුපාතික ද 2022 වසරේ මේ දක්වා කාලය තුළදී සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ යෑමක් පෙන්නුම් කළේය. ද්විතියික වෙළඳපොළ සියලු කල්පිරීම්වල රජයේ සුරැකුම්පත් මත ඵලදා අනුපාතික ද සැලකිය යුතු ඉහළ යෑම් වාර්තා කළ ද බැංකු නොවන ප්‍රාථමික අලෙවිකරුවන් විසින් පිරිනමනු ලැබූ ඵලදා අනුපාතිකවලට සාපේක්ෂව ප්‍රාථමික අලෙවිකරුවන් වශයෙන් කටයුතු කරන බැංකු විසින් ගනුදෙනුකරුවන් වෙත අඩු ඵලදා අනුපාතික ලබා දෙන ලදී. මේ අතර, විදේශ විනිමය තැන්පතු සඳහා පිරිනමනු ලබන පොලී අනුපාතික මත පැනවූ උපරිම සීමා ඉවත් කිරීම මෙන්ම ගෝලීය පොලී අනුපාතික ඉහළ යෑම සහ දේශීය විදේශ විනිමය වෙළඳපොළ තුළ පවතින ද්‍රවශීලතා හිඟය සමග 2022 වසරේ මේ දක්වා කාලය තුළදී විදේශ විනිමය තැන්පතු සඳහා පිරිනමනු ලබන පොලී අනුපාතිකවල සැලකිය යුතු ඉහළ යෑමක් දක්නට ලැබුණි.

7.3 මුදල් සහ ණය

2021 වසරේ මුල් කාලයේ සිට ක්‍රමයෙන් අඩු වූ පුළුල් මුදල් සැපයුමේ වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය වර්ධනය, එ.ජ. ඩොලරයට සාපේක්ෂව ශ්‍රී ලංකා රුපියල විශාල ලෙස අවප්‍රමාණය වීම ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු කොටගෙන විදේශ මුදලින් නාමනය කරන ලද ණය රුපියල්වලින් ගණනය කිරීමේදී සිදු වූ බලපෑමෙන්, 2022 වසරේ මාර්තු-මැයි කාලය තුළදී සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ ගියේය.

රාජ්‍ය අංශයට ලබා දුන් ණය ප්‍රමාණය සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ යෑම සහ විදේශ මුදලින් නාමනය කරන ලද ණය රුපියල්වලින් ගණනය කිරීමේදී විනිමය අනුපාතිකය අවප්‍රමාණය වීම නිසා සිදු වූ බලපෑම් පැවතිය ද, පෞද්ගලික අංශයට ලබා දුන් ණය සංකෝචනය වීම සහ බැංකු පද්ධතියේ ශුද්ධ විදේශීය වත්කම් අඩු වීම හේතුවෙන් 2022 මැයි මාසයේ සිට මුදල් ප්‍රසාරණය අඩු විය...

කෙසේ වෙතත්, බැංකු පද්ධතියේ ශුද්ධ විදේශීය වත්කම් අඛණ්ඩව අඩු වීම සහ පෞද්ගලික අංශයට ලබා දුන් ණය සංකෝචනය වීම හේතුවෙන් 2022 මැයි මාසයේ සිට පුළුල් මුදල් සැපයුමේ

7.1 සංඛ්‍යා සටහන මුදල් සමස්තවල ප්‍රවණතා (අ)

	අගෝ.-22	2022 වසරේ මේ දක්වා වෙනස
පුළුල් මුදල් සැපයුම (M_2)	11,986.9	1,339.6
ශුද්ධ විදේශීය වත්කම්	-2,035.1	-1,053.1
ශුද්ධ දේශීය වත්කම්	14,022.0	2,392.7
රජයට ලබා දුන් ශුද්ධ ණය	6,990.1	1,157.7
රජය සතු වාණිජ ව්‍යාපාර වලට ලබා දුන් ණය	1,699.8	511.7
පෞද්ගලික අංශයට ලබා දුන් ණය	7,614.2	632.7

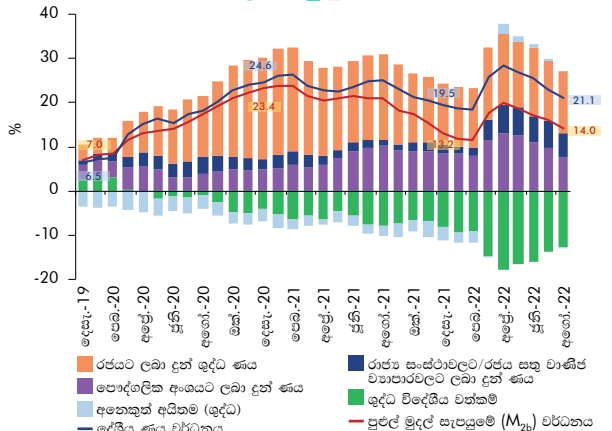
(අ) තාවකාලික මූලාශ්‍ර ලංකා මහ බැංකුව

වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය වර්ධනය අඩු වීමේ ප්‍රවණතාවක් පෙන්නුම් කළේය. පුළුල් මුදල් සැපයුමේ වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය වර්ධනය 2021 වසර අවසානයේ වාර්තා වූ 13.2% ක වර්ධනයට සාපේක්ෂව 2022 අගෝස්තු මස අවසානය වන විට 14.0% ක් ලෙස වාර්තා විය. එ.ජ. ඩොලරයට සාපේක්ෂව ශ්‍රී ලංකා රුපියල අවප්‍රමාණය වීමේ බලපෑම ඉවත් කළ පසු පුළුල් මුදල් සැපයුමෙහි වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය වර්ධනය වසර තුළදී ක්‍රමයෙන් අඩු වූ අතර 2022 අගෝස්තු මස අවසානය වන විට 5.8% ක් විය. වත්කම් අංශය සලකා බැලීමේදී, 2022 අගෝස්තු මාසයෙන් අවසන් වන මාස අට තුළ පුළුල් මුදල් සැපයුමෙහි ප්‍රසාරණය සඳහා බැංකු පද්ධතියේ ශුද්ධ දේශීය වත්කම් ඉහළ යෑම ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු විය. මහ බැංකුවේ ශුද්ධ විදේශීය වත්කම් අඩු වීම හේතුවෙන් බැංකු පද්ධතියේ ශුද්ධ විදේශීය වත්කම් සැලකිය යුතු ලෙස අඩු වූ අතර බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු ඇතැම් විදේශීය වගකීම් පියවීම හේතුවෙන් බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකුවල ශුද්ධ විදේශීය වත්කම්වල වර්ධනයක් වාර්තා විය. අත්‍යවශ්‍ය ආනයනවලින් කොටසක් මූල්‍යනය සඳහා මහ බැංකුව දේශීය විදේශ විනිමය වෙළඳපොළ වෙත ද්‍රවශීලතාව සැපයූ අතර 2022 වසරේ මුල් කාලයේදී සිදු කළ රජයේ විදේශ ණය සේවාකරණ වගකීම් පියවීම හේතුවෙන් දළ නිල සංචිතවල අඩු වීම පිළිබිඹු කරමින් මහ බැංකුවේ ශුද්ධ විදේශීය වත්කම් සෘණ අගයක් ගන්නා ලදී. ශුද්ධ දේශීය වත්කම් සැලකීමේදී, දේශීය ණය යටතේ, 2022

අගෝස්තු මාසයෙන් අවසන් වන මාස අට තුළදී බැංකු පද්ධතිය විසින් රජය වෙත ලබා දුන් ශුද්ධ ණය ප්‍රමාණය සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ ගිය අතර ඒ සඳහා මහ බැංකුව රජය වෙත ලබා දුන් ශුද්ධ ණය මුළුමනින්ම හේතු විය. රජයේ අයිරා ශේෂයන් සැලකිය යුතු ලෙස අඩු වීම සහ භාණ්ඩාගාර බිල්පත් කල්පිරීම හේතුවෙන් බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු විසින් රජයට ලබා දුන් ශුද්ධ ණයෙහි අඩු වීමක් වාර්තා විය. දැඩි ද්‍රවශීලතා හිඟ තත්ත්ව මෙන්ම අවිනිශ්චිතතා ඉහළ යෑම පිළිබිඹු කරමින්, බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකුවල රජයේ සුරැකුම්පත් සඳහා වන කැමැත්ත 2022 වසරේ මේ දක්වා කාලය තුළදී අඩු වූ අතර, ඒ හේතුවෙන් රජයේ සුරැකුම්පත් සඳහා වන ප්‍රාථමික වෙන්දේසිවල මූල්‍යන පරතරය පියවීමට මහ බැංකුවට සිදු විය. රාජ්‍ය ආදායම අඩුවීම සහ විදේශීය මූල්‍යන සඳහා ප්‍රවේශය සීමිත වීම හේතුවෙන්, දේශීය මූල්‍යනය මත, විශේෂයෙන්ම මහ බැංකු මූල්‍යන සඳහා රජය අඛණ්ඩව යොමු වීම බැංකු පද්ධතියෙන් රජයට ලබා දුන් ශුද්ධ ණයෙහි සැලකිය යුතු වැඩි වීම මගින් පෙන්නුම් කරයි. මේ අතර, දුර්වල මූල්‍ය කාර්යසාධනය හේතුවෙන් බැංකු වෙතින් ලබාගත් ණය මත යැපීමට රජය සතු වාණිජ ව්‍යාපාරවලට සිදු වූ අතර විදේශීය මුදලින් නාමනය කරන ලද ණය රුපියල්වලින් ගණනය කිරීමේදී සිදු වන බලපෑම ප්‍රධාන වශයෙන් හේතුවෙමින් රජය සතු වාණිජ ව්‍යාපාර විසින් බැංකු පද්ධතියෙන් ලබා ගත් ණය මෙම කාලසීමාව තුළ සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ ගියේය.

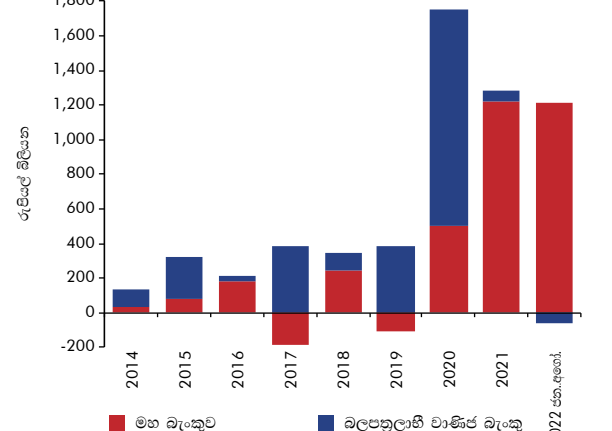
සැලකිය යුතු ලෙස විනිමය අනුපාතිකය අවප්‍රමාණය වීමේ බලපෑම හේතුවෙන් 2022 අගෝස්තු මාසයෙන් අවසන් වූ මාස අට තුළදී පෞද්ගලික අංශය වෙත ලබා දුන් සමස්ත ණය ශේෂයේ සැලකිය යුතු ප්‍රසාරණයක් වාර්තා විය. කෙසේ වෙතත්, විනිමය අනුපාතිකය අවප්‍රමාණය වීමේ බලපෑම ඉවත් කර ගණනය කිරීමේදී මෙම කාලය තුළදී පෞද්ගලික අංශය වෙත ලබා දුන් ණය ප්‍රමාණය සංකෝචනය වී ඇති බවට ඇස්තමේන්තු කර ඇති අතර, ණය ලබා දීමෙහි විශාල අඩු වීමක් මෑත මාසවලදී වාර්තා විය. පෞද්ගලික අංශයට ලබා දුන්

7.4 රජය සටහන පුළුල් මුදල් සැපයුමේ (M_2) වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය වර්ධනය සඳහා තුඩු දුන් සාධක (අ)

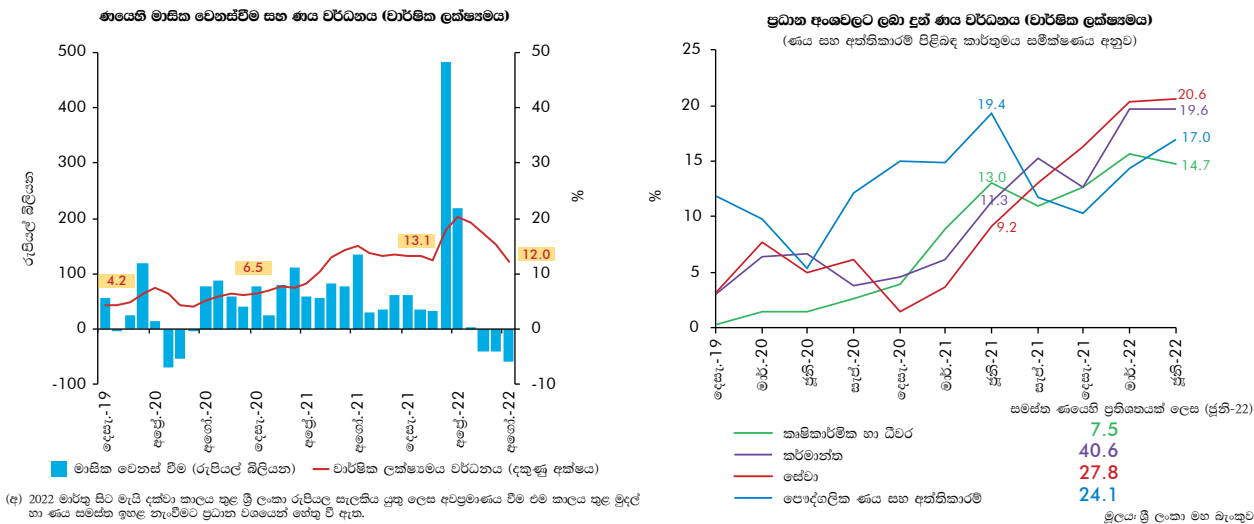
(අ) 2022 මාර්තු සිට මැයි දක්වා කාලය තුළ ශ්‍රී ලංකා රුපියල සැලකිය යුතු ලෙස අවප්‍රමාණය වීම එම කාලය තුළ මුදල් හා ණය සමස්ත ඉහළ නැංවීමට ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වී ඇත. මූලාශ්‍ර: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

7.5 රජය සටහන බැංකු පද්ධතියෙන් රජයට ලබා දුන් ශුද්ධ ණයෙහි වාර්ෂික වෙනස (අ)

(අ) 2022 මාර්තු සිට මැයි දක්වා කාලය තුළ ශ්‍රී ලංකා රුපියල සැලකිය යුතු ලෙස අවප්‍රමාණය වීම එම කාලය තුළ මුදල් හා ණය සමස්ත ඉහළ නැංවීමට ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වී ඇත. මූලාශ්‍ර: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

7.6 රූප සටහන
බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු විසින් පෞද්ගලික අංශයට ලබා දුන් ණය (අ)

ණයෙහි වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය වර්ධනය 2021 වසර අවසානයේ පැවති 13.1% හා සැසඳීමේදී 2022 අගෝස්තු මස අවසානය වන විට 12.0%ක් ලෙස වාර්තා වූ අතර, විනිමය අනුපාතිකය

පෞද්ගලික අංශයට ලබා දුන් ණය වර්ධනය සැලකිය යුතු ලෙස අඩු වෙමින් පවතින අතර මෙම ප්‍රවණතාවය 2022 වසරේ ඉතිරි කාලය තුළදී ද පවතිනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ...

අවප්‍රමාණය වීමේ බලපෑම ඉවත් කර ගන්නය කිරීමේදී 2022 අගෝස්තු මස අවසානය වන විට පෞද්ගලික අංශයට ලබා දුන් වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය ණය වර්ධනය 1.9%ක් දක්වා සැලකිය

යුතු ලෙස අඩු වී ඇතැයි ඇස්තමේන්තු කර ඇත. ණය පොලී අනුපාතික සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ යෑමත් සමඟ වත්මන් දැඩි මුදල් ප්‍රතිපත්ති තත්ත්වය තුළ පෞද්ගලික අංශයට ලබා දුන් ණය වර්ධනයෙහි අඩු වීම මින් පෙර පැවති මුදල් ප්‍රතිපත්ති දැඩි කිරීමේ කාලපරිච්ඡේදයන්ට වඩා වැඩි මට්ටමක පවතී. ප්‍රධාන අංශවලට ලබා දුන් ණය සැලකීමේදී, ප්‍රධාන වශයෙන් උකස් පහසුකම් මත ලැබෙන ණය වැඩි වීම හේතුවෙන් පෞද්ගලික ණය සහ අත්තිකාරම් ආකාරයෙන් ලබා දුන් ණයෙහි වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය වර්ධනය 2022 දෙවන කාර්තුව අවසානය වන විට වැඩි වූ අතර, ආර්ථිකයේ ඵලදායී අංශ වෙත ලබා දුන් ණය වර්ධනය, විනිමය අනුපාතිකය අවප්‍රමාණය වීමේ බලපෑම ඉවත් කර ගන්නය කිරීමේදී 2022 දෙවන කාර්තුව අවසානය වන විට මන්දගාමී විය. සැලකිය යුතු දැඩි මුදල් තත්ත්ව අඛණ්ඩව පැවතීමත් සමඟ මුදල් හා ණය සමස්ත වර්ධනයේ සැලකිය යුතු අඩුවීමක් ඉදිරි කාලය තුළදී අපේක්ෂා කෙරේ.

7.2 සංඛ්‍යා සටහන
පොලී අනුපාතිකවල හැසිරීම

වාර්ෂික පොලී අනුපාතිකය %

පොලී අනුපාතිකය	2019 අවසානයට	2020 අවසානයට	2021 අවසානයට	2022 සැප්. අවසානයට
ප්‍රධාන ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික				
නිතර කැන්පතු පහසුකම් අනුපාතිකය	7.00	4.50	5.00	14.50
නිතර ණය පහසුකම් අනුපාතිකය	8.00	5.50	6.00	15.50
බරිත සාමාන්‍ය එක්ෂණ මුදල් අනුපාතිකය	7.45	4.55	5.95	15.50
රජයේ සුරැකුම්පත් මත ඵලදා අනුපාතික				
ප්‍රාථමික වෙළඳපොළ (අ)				
භාණ්ඩාගාර බිල්පත්				
දින 91	7.51	4.69	8.16	31.94
දින 182	8.02	4.80	8.33	30.59
දින 364	8.45	5.05	8.24	29.85
භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර				
වසර 2	9.79	5.65	9.16	14.41
වසර 3	9.65	5.99	9.70	30.95
වසර 4	-	6.32	8.55	-
වසර 5	9.87	6.79	11.14	31.50
වසර 10	10.23	9.99	8.86	30.09
ද්විතියික වෙළඳපොළ				
භාණ්ඩාගාර බිල්පත්				
දින 91	7.52	4.63	7.77	30.22
දින 182	7.88	4.73	8.07	28.81
දින 364	8.36	4.98	8.22	28.41
භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර				
වසර 2	8.60	5.56	8.58	23.47
වසර 3	9.08	5.96	9.55	26.10
වසර 4	9.46	6.40	10.38	25.14
වසර 5	9.67	6.65	10.66	25.50
වසර 10	10.05	7.55	11.71	26.15
බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු (ආ)				
කැන්පතු පොලී අනුපාතික				
ඉතිරිකිරීමේ කැන්පතු	0.20-7.50	0.10-7.00	0.05-6.35	0.05-6.00 (ඇ)
එක් අවුරුදු ස්ථාවර කැන්පතු (ඈ)	3.55-15.00	0.25-15.00	0.15-15.00	0.15-28.00 (ඇ)
බරිත සාමාන්‍ය කැන්පතු අනුපාතිකය (ඉ)	8.20	5.80	4.94	11.63
බරිත සාමාන්‍ය ස්ථාවර කැන්පතු අනුපාතිකය (ඉ)	10.05	7.14	5.94	15.41
බරිත සාමාන්‍ය නව කැන්පතු අනුපාතිකය (ඉ)	8.89	4.93	6.45	21.29 (ඇ)
බරිත සාමාන්‍ය නව ස්ථාවර කැන්පතු අනුපාතිකය (ඉ)	9.17	5.08	6.67	21.62 (ඇ)
ණය පොලී අනුපාතික				
බරිත සාමාන්‍ය ප්‍රමුඛ ණය පොලී අනුපාතිකය - මාසික	10.00	5.74	8.33	26.16
බරිත සාමාන්‍ය ණය පොලී අනුපාතිකය	13.59	10.29	9.87	16.86 (ඇ)
බරිත සාමාන්‍ය නව ණය පොලී අනුපාතිකය	12.80	8.38	9.48	24.18 (ඇ)
අනෙකුත් මූල්‍ය ආයතන (ඊ)				
කැන්පතු පොලී අනුපාතික				
ජාතික ඉතිරිකිරීමේ බැංකුව				
ඉතිරිකිරීමේ කැන්පතු	4.00	3.50	3.50	3.00 (ඇ)
එක් අවුරුදු ස්ථාවර කැන්පතු	9.83	5.25	5.50	12.00 (ඇ)
බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම් (උ)				
ඉතිරිකිරීමේ කැන්පතු	5.14-7.10	3.40-4.74	3.46-4.75	4.69-7.49
එක් අවුරුදු ස්ථාවර කැන්පතු	10.98-11.97	6.56-7.21	9.02-10.13	19.60-25.11
ණය පොලී අනුපාතික				
ජාතික ඉතිරිකිරීමේ බැංකුව	12.00-14.50	7.00-10.00	7.50-11.50	20.00-25.00 (ඇ)
රාජ්‍ය උකස් හා ආයෝජන බැංකුව (ඌ)	10.25-18.00	8.73-12.50	7.50-12.50	18.00-27.25
බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම් (උ)				
මූල්‍ය කල්බදු	14.75-27.40	14.31-28.97	12.77-28.33	19.95-35.99
කුලීපිට ගැනුම්	13.40-24.82	13.71-20.05	11.08-27.00	21.85-28.43
ඉඩම් සහ දේපළ මත ලබාදුන් ණය (ඍ)	15.53-16.71	19.95-22.30	-	-
නියවල දේපළ මත ලබාදුන් ණය (ඍ)	-	-	15.77-16.77	20.38-25.68
සාංගමික ණය වෙළඳපොළ				
ණයකර	12.30-15.50	9.00-13.25	8.00-12.00	15.42-15.50
වාණිජ පත්‍රිකා	13.00-16.25	6.50-15.50	6.00-12.00	11.00-32.00 (ඇ)

(අ) ආසන්නතම වෙන්දේසියේදී නිකුත් කළ බරිත සාමාන්‍ය ඵලදා අනුපාතිකය
 (ආ) බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු විසින් සපයන ලද පොලී අනුපාතික මත පදනම් වේ.
 (ඇ) 2022 අගෝස්තු මාසය අවසාන වන විට
 (ඈ) ඇතැම් බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු විසින් සැපයූ විශේෂ පොලී අනුපාතික මෙහි උපරිම පොලී අනුපාතිකය වේ.
 (ඉ) 15% ක් වූ ජ්‍යෙෂ්ඨ පුරවැසි විශේෂ ස්ථාවර කැන්පතු අනුපාතිකයෙහි බලපෑම ඉවත් කිරීම සඳහා 2018 වසරේ ජූලි මස සිට බරිත සාමාන්‍ය කැන්පතු අනුපාතිකය සහ බරිත සාමාන්‍ය ස්ථාවර කැන්පතු අනුපාතිකය ගණනය කරනු ලබන්නේ අදාළ වෙළඳපොළ පොලී අනුපාතික මගිනි. 2018 ජූලි මස සිට බරිත සාමාන්‍ය නව කැන්පතු අනුපාතිකය සහ බරිත සාමාන්‍ය නව ස්ථාවර කැන්පතු අනුපාතිකය ගණනය කිරීම සඳහා මෙම ක්‍රියාදාමයම භාවිතා වේ.
 (ඊ) තෝරාගත් අනෙකුත් මූල්‍ය ආයතන විසින් සපයන ලද පොලී අනුපාතික මත පදනම් වේ.
 (උ) පොලී අනුපාතික පරාසයන් බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම් විසින් අදාළ මාසයේදී කැන්පතු ලබා ගැනීම සහ ණය ලබා දීම සඳහා ඉවහල් කරනු ලබන උපරිම සහ අවම සාමාන්‍ය පොලී අනුපාතික මත පදනම් වේ. 2022 වසර සඳහා දත්ත තාවකාලික වේ.
 (ඌ) නිවාස කටයුතු සඳහා දෙන ණය පමණි.
 (ඍ) 2021 ජූලි මස සිට "ඉඩම් සහ දේපළ මත ලබාදුන් ණය" දර්ශකය "නියවල දේපළ මත ලබාදුන් ණය" ලෙස වෙනස් කර ඇත.

7.3 සංඛ්‍යා සටහන
මුදල් සමස්තවල ප්‍රවණතා සහ තුඩු දුන් සාධක

රුපියල් බිලියන

අයිතමය	2019	2020	2021	2022
	දෙසැ.	දෙසැ.	දෙසැ.	අගෝ. (අ)
1. සංචිත මුදල්	932.6	964.4	1,305.8	1,386.2
(වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය වර්ධනය %)	-3.0	3.4	35.4	27.3
මහ බැංකුවේ ශුද්ධ විදේශීය වත්කම්	896.0	526.8	-387.3	-1,614.9
මහ බැංකුවේ ශුද්ධ දේශීය වත්කම්	36.6	437.7	1,693.1	3,001.1
2. පටු මුදල් සැපයුම (M₁)	865.5	1,177.2	1,459.9	1,534.1
(වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය වර්ධනය %)	4.2	36.0	24.0	13.2
3. පුළුල් මුදල් සැපයුම (M_{2b})	7,624.1	9,405.7	10,647.3	11,986.9
(වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය වර්ධනය %)	7.0	23.4	13.2	14.0
3.1 ශුද්ධ විදේශීය වත්කම්	100.7	-209.5	-982.0	-2,035.1
මුදල් අධිකාරීන් (අ)	896.0	526.8	-387.3	-1,614.9
බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු	-795.3	-736.2	-594.7	-420.2
3.2 ශුද්ධ දේශීය වත්කම්	7,523.4	9,615.2	11,629.3	14,022.0
දේශීය ණය	9,410.7	11,721.2	14,002.0	16,304.1
රජයට ලබා දුන් ශුද්ධ ණය	2,795.9	4,548.1	5,832.4	6,990.1
මහ බැංකුව	363.0	868.9	2,094.1	3,311.1
බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු	2,432.9	3,679.2	3,738.3	3,679.0
රාජ්‍ය සංස්ථාවලට / රජය සතු වාණිජ ව්‍යාපාරවලට ලබා දුන් ණය	818.0	1,002.2	1,188.1	1,699.8
පෞද්ගලික අංශයට ලබා දුන් ණය	5,796.9	6,170.9	6,981.4	7,614.2
(වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය වර්ධනය %)	4.2	6.5	13.1	12.0
අනෙකුත් අයිතම (ශුද්ධ)	-1,887.3	-2,106.0	-2,372.7	-2,282.1
4. පුළුල් මුදල් සැපයුම (M₄)	9,444.5	11,461.9	12,985.4	14,450.7
(වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය වර්ධනය %)	8.2	21.4	13.3	13.0
4.1 ශුද්ධ විදේශීය වත්කම්	88.8	-217.1	-998.6	-2,035.1
මුදල් අධිකාරීන් (අ)	896.0	526.8	-387.3	-1,614.9
බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු	-795.3	-736.2	-594.7	-420.2
බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකු	-11.9	-7.6	-16.6	-
4.2 ශුද්ධ දේශීය වත්කම්	9,355.8	11,679.0	13,984.0	16,485.8
රජයට ලබා දුන් ශුද්ධ ණය	3,483.0	5,365.7	6,769.3	7,976.8
මහ බැංකුව	363.0	868.9	2,094.1	3,311.1
බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු	2,432.9	3,679.2	3,738.3	3,679.0
බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකු	613.9	742.2	844.5	876.3
බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම්	73.2	75.5	92.4	110.4
රාජ්‍ය සංස්ථාවලට / රජය සතු වාණිජ ව්‍යාපාරවලට ලබා දුන් ණය (බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු මගින්)	818.0	1,002.2	1,188.1	1,699.8
පෞද්ගලික අංශයට ලබා දුන් ණය	7,793.3	8,284.5	9,338.9	10,088.6
(වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය වර්ධනය %)	3.9	6.3	12.7	11.7
බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු	5,796.9	6,170.9	6,981.4	7,614.2
බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකු	814.2	936.5	1,093.7	1,144.2
බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම්	1,182.2	1,177.1	1,263.8	1,330.3
අනෙකුත් අයිතම (ශුද්ධ)	-2,738.4	-2,973.4	-3,312.4	-3,279.3
විශේෂ සටහන්:				
මුදල් ගුණකය (M _{2b})	8.18	9.75	8.15	8.65
සංසරණ ප්‍රවේගය (M _{2b} සාමාන්‍ය) (අ ₁)	2.16	1.86	1.74	-

(අ) කාංකාලික

මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

(ආ) ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ ශුද්ධ විදේශීය වත්කම් මෙන්ම රාජ්‍ය ගිණුම් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් වාර්තා කරනු ලබන රජයේ රන් පවුම් ශේෂය ද මෙහි ඇන්තර්ගත වේ.

(ඇ) ජනලේඛන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුවේ දැරේ. ඇස්තමේන්තු (2015 පදනම් වර්ෂය යටතේ නිකුත් කරන ලද) මත පදනම් වේ.

නිර්වචන

- 1 බරිත සාමාන්‍ය තැන්පතු අනුපාතිකය (AWDR), බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු වෙතැති සියලුම පොලී උපයන රුපියල් තැන්පතුවලට අදාළ පොලී අනුපාතික මත පදනම් වේ.
- 2 බරිත සාමාන්‍ය ස්ථාවර තැන්පතු අනුපාතිකය (AWFDR), බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු වෙතැති සියලුම පොලී උපයන කාලීන රුපියල් තැන්පතුවලට අදාළ පොලී අනුපාතික මත පදනම් වේ.
- 3 බරිත සාමාන්‍ය නව තැන්පතු අනුපාතිකය (AWNDR), මාසයක් තුළ බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකුවල තැන්පත් කර ඇති සියලුම පොලී උපයන නව රුපියල් තැන්පතුවලට අදාළ පොලී අනුපාතික මත පදනම් වේ.
- 4 බරිත සාමාන්‍ය නව ස්ථාවර තැන්පතු අනුපාතිකය (AWNDR), මාසයක් තුළ බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකුවල තැන්පත් කර ඇති සියලුම පොලී උපයන නව කාලීන රුපියල් තැන්පතුවලට අදාළ පොලී අනුපාතික මත පදනම් වේ.
- 5 බරිත සාමාන්‍ය ප්‍රමුඛ ණය පොලී අනුපාතිකය (AWPR), සතියක් තුළ බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු විසින් සිය ප්‍රධාන ගනුදෙනුකරුවන්ට ලබා දුන් කෙටි කාලීන රුපියල් ණය සහ අත්තිකාරම් සඳහා වන පොලී අනුපාතික මත පදනම් වේ. සතිපතා බරිත සාමාන්‍ය ප්‍රමුඛ ණය පොලී අනුපාතිකවල මාසික සාමාන්‍ය මගින් මාසික බරිත සාමාන්‍ය ප්‍රමුඛ ණය පොලී අනුපාතිකය ගණනය කරනු ලැබේ.
- 6 බරිත සාමාන්‍ය ණය පොලී අනුපාතිකය (AWLR), බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු විසින් සපයන ලද සියලුම රුපියල් ණය සහ අත්තිකාරම්වලට අදාළ පොලී අනුපාතික මත පදනම් වේ.
- 7 බරිත සාමාන්‍ය නව ණය පොලී අනුපාතිකය (AWNLR), මාසයක් තුළ බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු විසින් සපයන ලද නව රුපියල් ණය සහ අත්තිකාරම්වලට අදාළ පොලී අනුපාතික මත පදනම් වේ.
- 8 බරිත සාමාන්‍ය කුඩා හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යාපාර නව ණය පොලී අනුපාතිකය (AWNSR), ගණනය කිරීමේදී, රජයේ සහ ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ ප්‍රතිමූල්‍ය යෝජනා ක්‍රම ඇතුළත් නොවන අතර, බලපත්‍රලාභී බැංකු විසින් ක්ෂුද්‍ර, කුඩා හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යාපාර සඳහා ලබා දුන් සියලුම නව රුපියල් ණය සහ අත්තිකාරම්වල පොලී අනුපාතික මත පදනම් වේ.
- 9 බරිත සාමාන්‍ය කුඩා හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යාපාර ණය පොලී අනුපාතිකය (AWSR), ගණනය කිරීමේදී, රජයේ සහ ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ ප්‍රතිමූල්‍ය යෝජනා ක්‍රම ඇතුළත් නොවන අතර, බලපත්‍රලාභී බැංකු විසින් ක්ෂුද්‍ර, කුඩා හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යාපාර සඳහා ලබා දුන් සියලුම රුපියල් ණය සහ අත්තිකාරම්වල පොලී අනුපාතික මත පදනම් වේ.